GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek **Nro. 69.** 19. Czerwca 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Z Wiednia d. 10. Czerwca.* —

W d. 3. b. m. Jey Cesarzowicowska Mość Maryia Ludwika, Arcy-Xiężna Austryi, Xiężna Parmy, Piacenzy i Guastalli, tudzież Arcy-Xiążęta Antoni i Ludwik i Xiąże Reichstadzki, ze swymi orszakami zaszczycili obecnością swoią wystawione przy wniyściu do Prateru w tak zwaney świątyni Marsa dzieło sztuki, tuteyszego teatralnego dekoracyy malerza Wawrzeńca Sachetti, wystawiaiące C. K. siłę lądową i morską, połowę w formie plastyczney a połowę w malowidle, i raczyli z powodu tego przedmiotu w tym rodzaiu niewidzianego swoie oświadczyć upodobanie.

Arcy-Xiąże Wice-Król ziechał w d. 26. Maia rano w towarzystwie W. Ochmistrza Feldmarszałka Hrabiego Creneville do Pawii, i wysiadł w C.K. domu Kollegiaty Ghisillieri, przyięty tamże przez nawyższe Władze cywilne i woyskowe, iakoteż przez Biskupa i Rektora Uniwersytetu, którą to godność piastuie na teraz sławny Scarpa. Jego Cesarzowiczowska Mość po przybyciu swoiem zwiedził niebawem szkoły normalne, i raczył być na popisie uczniów. Poczem oglądał Seminaryium, Kancelaryie królewskich delegacyy i kongregacyi prowincyyney, Gymnazyium i Uniwersytet. Jego Cesarzowicowska Mość powróciwszy do pokoiów swoich, usiadł do obiadu, na który zaproszeni byli: Biskup, Jenerałowie i wielu wyższych urzędników, a o godzinie 6 s południa wyiechał do Medyiolanu.

Gazeta Preszburgska z d. 6. t. m. donosi: Na 106 posiedzeniu Seymu, w d. 3. t. m. rozpoznawano ieszcze postrzeżenia Stanów nad uwagami Izby Magnatów do obudwu Poselstw względem ilości kontrybucyi i względem zaległości Banackiego Komitatu, i takowe przez Deputacyię przesłano Izbie Magnatów. Poczem sprostowały Stany Poselstwo względem naywyższey Rezolucyi z d. 9. b. m. i takowe równie przesłały Izbie Magnatów, która oznaymiła Stanom swoię zgodność co się dotycze Poselstwa względem zaległości Banackiey, obadwa zaś inne przeznaczyła dyktaturze. W końcu posiedzenia odczytaną została w Izbie Stanów naywyższa Rezolucyia z d. 29. z. m. dotycząca się konskrypcyi do sprostowania opłat woiewodzkich i uchwalono w tey mierze narady cyrkularne, z których pierwsze odbyły się wczoray.

Osservatore Triestino donosi z Triestu z d. 5. Czerwca: »Wczoray o godzinie 4 s południa Jenerał Margrabia Paulucci naczelny Wódz C. K. marynarki oraz C. K. siły zbroyney na morzach Archypelagu i Syryi wsiadł na fregatę pierwszego rzędu la Bellona maiącą iego banderę. Przyiemny i rozczulaiący był widok, gdy radośnemi odgłosy przyymowano Jenerała, który prosił, aby go niewitano wystrzałami z dział okrętów, stoiących w zatoce. Wiele osob płci oboiey, z wszystkich Stanów, między temi były znakomitego stopnia, wsiadło na barki, otoczyło okręt woienny a Feldmarszałek Richter kazał urodz. Binnenthal Komendantowi woyskowemu nad brzegami, aby konwoiowi temu towarzyszyła muzyka woyskowa pułku stoiącego tu załogą. Fregata Bellona wyszła pod żagle przy pomyślnym wietrze nocy zeszley o 2 godzinie.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Indyie Zachodnie.

P. Ardouin, Dyrektor Komitetu centralnego pożyczki Haytyckiey w Port-au-Prince, oznaymia w »Telegrafie,« że Prezydent Hayty pensyię swoię roczną, 40,000 gourdów (piastrów) oddał skarbowi dla dołożenia do summ, które patryiotyzm ludu Haytyckiego przeznaczył do zapłacenia Francyi iako dług narodowy.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Podług wiadomości z Nowego-Yorku z d. 30. Kwietnia, przy trzeciem odczytaniu bilu w Izbie Reprezentantów dozwalaiącego Prezydentowi potrzebne fundusze dla wysłania poselstwa do Panamy, przeszedł takowy 134 głosami przeciwko 62. Wspomniony Kongres iak słychać ma być w Czerwcu otworzony; sądzą, że na tymże znaydować się będą Ajenci Angielscy i Francuzcy, lecz nie będą należeć do narad.

Z Filadelfii donoszą z d. 15. Marca:

Mowca przełożył Izbie Reprezentantów zdanie sprawy Sekretarza Stanu względem postępów Komissyi indemnizacyyney. Wyrokiem Cesarza

)(

Rossyyskiego (iako pośrednika) należy się Zjednoczonym Stanom od W. Brytanii 1 mil. 595,419 dolarów, podług traktatu gandawskiego, za niewolników przez woyska Angielskie uprowadzonych i inny maiątek zabrany.

Sekretarz Marynarki, stosownie do uchwały Izby Reprezentantów z d. 23. Lutego, stanowiącey: »aby Sekretarzowi marynarki zalecono donieść, czyli na teraz iest dostateczna liczba okrętów w służbie, któraby w stanie była handlowi naszemu z Cesarstwem Brazyliyskiem i z Rzeczypospolitą Buenos-Ayreską przyzwoitą dać opiekę, i iakie rozporządzenia w tey mierze potrzebne byłyby, gdyby cała czynna siła morska na innych stanowiskach dosyć była zatrudniona.« — Przesłał Mowcy pod d. 3. Marca b. r. list następuiący. »W odpowiedzi na uchwałę Izby Reprezentantów z. d. 23. Lutego, mam zaszczyt donieść, że przedsięwzięte zostały oszacowania, i przeszedł bil, dozwalaiący do floty będącey w służbie dodać mianowicie. Okręt liniiowy 1, fregat pierwszey klassy 3, fregatę drugiey klassy 1, szalup woiennych pierwszey klassy 6, szalup drugiey klassy 3 i brygów 7, szonerów i t. d. Postanowiono okręty te podzielić w tym sposobie: 1) Na morze śródziemne Karolinę północną o 74 działach; fregatę Konstytucyią; szalupy Erie i Ontario i szonera Perpoise. Te wszystkie okręty znayduią się tamże na teraz i trudno, aby bez niebezpieczeństwo dla kraiu mogła być sześć tychże z tego stanowiska odwołaną. 2) Na morze spokoyne: fregatę Zjednoczone Stany; szalupę Peacock i szonera Delfin. Fregata Brandywine, która równie iest na teraz w czynney służbie, otrzyma w tym celu inne przeznaczenie i zmieni fregatę: Związek Stanów, tak, że ta ostatnia powroci przy końcu tego roku. Szalupę Peacock zastąpi inny okręt, i zamiarem iest ieszcze posłać tamże drugą szalupę, aby tameczna flota liczyła całkiem fregatę 1, szalup 2, i szonera 1; potęga, która niemoże opuścić morza spokoynego bez niebezpieczeństwa naszego handlu. W Indyiach zachodnich mamy fregatę Konstellacyię, korwetę John Adams, szalupę Hornet, bryg Spark i szonery Shark, Grampus i Fox, do których dodano korwetę Kaiennę przeznaczoną na owe stanowisko po ukończeniu teraźnieyszego krążenia przy brzegach Brazyliyskich i Buenos-Ayreskich. Przypominaiąc sobie obadwa lata zeszłe, dosyć iest widzieć, że żaden z tych okrętów nie był ze swoiego stanowiska odwołany i na inne mieysce posłany, gdzieby interes nasz większemu podlegał niebezpieczeństwu. W istocie zasługuie na uwagę napomnienie, abyśmy naszą siłę morską bezzwłocznie na owych morzach wzmocnili. Z podziału tego floty pozostaie nam tylko iedna czynna woienna szalupa, która nie iest przeznaczoną do obrony naszego handlu na iakimkolwiek stanowisku, lub przy stanowisku. Inne oddzielne służby i powszechne zamiary zapewne i tę zatrudnią. Ztąd na uchwałę owę niemożna inaczey odpowiedzieć, iak tylko, że na teraz niemasz dostateczney liczby okrętów do czynney służby, przez którąby Wydział był w stanie dać przyzwoitą opiekę naszemu handlowi z Cesarstwem Brazyliyskiem i z Rzeczypospolitą Buenos-Ayreską, i że w tey mierze potrzeba ieszcze iedney fregaty i dwóch szalup woiennych. Stosownie do tego następuie tu wykaz rocznych kosztów na utrzymanie fregaty pierwszey klassy, drugiey klassy, i szalupy woienney. Summy, któreby Kongres tym końcem przeznaczył, oznaczą wielkość i liczbę okrętów, iakie do owéy służby wybrać należy.

Sam. L. Southard.

Hiszpaniia.

Gwiazda umieściła z Memorial Bordelais: Okręt Hiszpański liniowy Guerrero, który przed trzema miesiącami wypłynął z Kadyxu, zawinął do San Jago de Kuba, gdzie połączył się z wyprawą, która się tamże pod rozkazami Jenerała Don Angel Laborde dowodcy siły Hiszpańskiey w Antyllach znayduie. Słusznie sądzą, że wspomniony Jenerał opuścił San Yago w d. 1. Kwietnia, w celu udania się ze swoią eskadrą ku brzegom osady; okoliczność, która czyni niepodobną tyle razy zapowiedziane, i zbiiane przedsiębierstwo wyprawy Mexykanów i Kolumbiyczyków przeciwko wyspie Kubie.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Komissyia przez Króla mianowana a złożona z Lorda Kanclerza, Arcybiskupa Kanterbury Margrabiego Conyngham, Hrabiego Harrowby i Hrabiego Shaftesbury odroczyła w d. 31. Parlament. Lord Kanclerz odczytał z tego powodu mowę następuiącą:

Lordowie i Mości Panowie! Król Jegomość rozkazał nam oznaymić WPanom, iż, ponieważ teraźnieyszy stan interesów dozwala zamknąć posiedzenie w porze roku naydogodnieyszey dla powszechnych wyborów, przeto zamiarem iest Króla teraźnieyszy Parlament bez zwłoki rozwiązać i rozkazać wydać potrzebne dokumenta do zwołania nowego.

Król Jegomość niemoże rozstać się z WPanami, bez upoważnienia nas, do oznaymienia WPanom, iak mocno iesteście przecięci gorliwością i duchem publicznym, który nie ustannie obiawiliście WPanowie przy wykonaniu rozmaitych ważnych obowiązków.«

»Król Jegomość szczególniey wdzięczeń iest za szybkość i roztropny wybor środków, za pomocą których załatwiliście WPanowie przedmioty polecone sobie szczególniey przez Jego Królewską Mość przy otworzeniu posiedzeń; i Król Jegomość mocno iest przekonany, że dobry skutek obrad WPanów okaże się przez większe ustalenie prywatnego i publicznego kredytu.«

»Król Jegomość zawiadamia WPanów z rozkoszą, że odznaczaiąca się zręczność i waleczność i szczęśliwy skutek, z iakiemi popierano działanie oręża Angielskiego w kraiach Króla Avy, doprowadziły do podpisania przedugodnego traktatu z tym Monarchą pod zaszczytnemi warunkami, któryto traktat, iak się Król Jegomość spodziewa, będzie posadą do pewnego i trwałego pokoiu.«

»Król Jegomość rozkazuie nam daléy ponowić WPanom, iż gorliwe iego staranie nieustannie do tego dąży, aby zapobiedź wybuchnieniu kroków nieprzyiacielskich między narodami a tym położyć tamę, które niestety ieszcze w Ameryce, iak i w Europie istnieią.«

»Mości Panowie Izby Niższéy! Król Jegomość rozkazał nam podziękować WPanom za troskliwość okazaną we względzie finansowym na potrzeby tegoroczne.«

»Król Jegomość będzie miał nieustannie zwróna uwagę na zmnieyszenie wydatków Państwa, iak dalece pogodzić ie można z winnem utrzymaniem bezpieczeństwa, sławy i interesów tego Królestwa.«

»Lordowie i Mości Panowie! Upoważnieni iesteśmy szczególniéy zapewnić WPanów, że oycowskie serce Króla Jegomości głęboko było dotknięte i poruszone niedostatkiem, który między pracowitą klassą Jego poddanych w fabrykach, panował, iakoteż przykładną cierpliwością, z iaką ten niedostatek powszechnie znoszono.«

»Król Jegomość iest tego przekonania, iż przy pomocy Bożéy ustaią iuż powoli przyczyny, z których pochodziło cząstkowe zatamowanie w zarobkowości.«

»Król Jegomość ma pewną nadzieię, że WPanow obecność i przykład przyłożą się po różnych WPanów Hrabstwach, aby ducha rzetelnego i miłuiącego porządek, iakim wielka massa ludu przeięta, utrzymać i zachęcić.«

»I Król Jegomość iest przekonany, iż WPanowie weźmiecie na siebie, aby owę zgodę i wzaiemne dobre chęci wpaiać w różnych sprawach kraiu, od których tak istotnie zawisła powszechna wszystkich pomyślność.«

Okręt parowy Sir Edward Banks, odbył żeglugę z Hamburga do Londynu w 50 godzinach.

Wielka faktoryia Tomasza Chadwick w Hodyhill (pod Manszestrem) spłonęła ogniem w d. 19. Maia. Nie dosyć napuszczono oleiem walce nieustannie w poruszeniu będące, i ztąd powstał pożar.

W d. 13. Maia r. z. zawinął do portu wyspy Prince Wales okręt zupełnie nowego gatunku, mianowicie fregata o 32 działach Władzcy Kochinchiny, zwana Toy-Lang, pod sprawą Kapitana Woygang Vanfang. We dwa dni poźniey nadpłynał Kochinchiński bryg Bucluang, pod Kapitanem Huong-Kogton. Obadwa okręty budowane pod dozorem Francuza. Bryg bierze 350 beczek. Maszty i t. p. malowane były w sposobie fantastycznym.

Francyia.

Królewsko-Szwedzki Poseł, Hrabia Löwenhielm, podał w d. 28. Maia Królowi list swoiego Monarchy uwiadamiaiący o narodzeniu Xięcia Skanii, syna Jego Królewicowskiey Mości Xięcia Następcy Tronu Szwedzkiego.

Izba Parów przyięła w d. 30. Maia proiekt do ustawy względem ukończenia kanału Alpińskiego 100 głosami przeciwko 2 i rozpoczęła rozpoznanie proiektu względem wydzierżawienia i wymiany rozmaitych dóbr narodowych.

Izba Deputowanych na posiedzeniu swoiem d. 31. Maia przyięła resztę artykułów budżetu wydatków dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na rok 1827.

W d. 27. Maia zawinął do Havre, bryg, Haycianin. Okręt ten iest własnością Rządu Haytyckiego i przywiózł Ajenta. Ładunek iego składa się z produktów, których wartość przeznaczona na summę wynagrodzenia; inny okręt zwany Anais, który w d. 26. Maia zawinął do portu Havre, podobny przywiózł ładunek.

Zjednoczone Niderlandy.

Podług doniesień odebranych wprost z Batawii z d. 14. Grudnia panowała podówczas w obwodach wschodnich Jawy pożądana spokoyność. Pułkownik Clerens odparł w d. 2. t. m. zbuntowanych Pangerangów pod Segalu, którzy przeciwko niemu stali, i zamierzał w d. 6. połączyć się w Banju z Majorem Diell dla zasłonienia Banju-Maas. Tommongonga z Surakarty, przeznaczonego na wzmocnienie załogi Megiri dla większego ochraniania Césarskich grobów, ktore buntownicy znieważaią, posłał tamże w d. 5. Major Sollewyn i dnia następuiącego powrócił do Diokjokarty rozproszywszy po kilkakroć kupę zbuntowanego Tomongong Tjo Mongolo. Pod-Wielkorządca Jenerał de Kock, przybył do Samarangu w podróży do Batawii, w towarzystwie trzech

Surakartskich Pangerangów. Poźnieysze wiadomości donoszą o iego przybyciu do siedziby Rządu, i że Jenerał van Geen obiął dowództwo w Diokjokarcie nad woyskiem, które równie, iak owe w Penkalongańskiem nieustannie było niepokoione przez buntowników, zawsze odpieranych. I w Bantamskiem był bunt, atoli natychmiast go utłumiono; hersztów opuścili stronnicy, i mniemano, że rzecz ta nie ma żadnego związku z powstaniem w Djokjokarcie.

Niemcy.

Arcy-Xiąże Karol i dostoyna iego Małżonka Arcy-Xiężna Henryka, którzy w towarzystwie Xięcia Nassauskiego w d. 30. Maia do Baden przybyli, udali się w dalszą podróż 1. Czerwca rano przez Donaueszyngen do Konstancyi.

Turcyia.

Dostrzegać Tryiestański z d. 6. Czerwca zawiera następuiący list z Syra z d. 26. Kwietnia: »Żegluga na tych morzach niezmierną iuż poniosła szkodę, i ieszcze takowey doznaie, ponieważ rozboie morskie w strasznym sposobie pomnażaią się i w tem przesileniu, w którym będąc Grecyia, wszystkich innych źrzódeł pomocniczych powiększey części pozbawiona, podług wszelkiego podobieństwa ieszcze się więcey powiększą. Wszystkie okręty Greckie zaięły się tym rozboyniczém rzemiosłem, i rabuią bez różnicy okręty, iakie napotykaią niewchodząc pod iaką żegluią banderą lub czyią własnością są na nich będące towary. Kapitan Austryiacki, Mateo Brosinowich, zawinął tu powracaiąc z Cypru i Rhodu, lecz w podróży utracił ładunek, własność pewnego Jończyka, wraz swoie ruchomości, zapasy i t. p. Kapitan Genueński Pesanti, z Nizzy, maiąc oliwę i cukier, zaprowadzony do Hydry, został tam zrabowany. Z Santorin dowiaduiemy się, że trzy Rossyyskie okręty, ładowane winem, gwałtem ztamtąd wzięto i zaprowadzono do Hydry. Równie zrabowano tamże Jońską galiotę, przyczém dwóch maytków zabito. Genueńczyk przybyły z Napoli di Romania, powiada, że przy iego odieździe przyprowadzili Grecy tamże cztery zabrane okręty, i że spotkał w drodze trzy inne, które Grecka brygantyna podobnież do Napoli di Romania prowadziła; lecz nie wie iakiego narodu takowe były. Daley dowiaduiemy się, że polakra Hydryiocka, która zeszłego miesiąca banderę Austryiacką w porcie Syra napastowała, przybyła onegday na wysokość morza pod tą wyspą, Kapitana Austryiackiego Stuparich zatrzymała, potém zaprowadziła go do Pathmos, i tam zabrała mu część towarów, które wziął w Cyprze, iakoteż iego maiątek, zapasy i t. p. Przed kilku dniami zawinął tu Kapitan Lazzaro Matkowich z Zante, któremu w drodze brygantyna Grecka wzięła 400 piastrów. Tey nocy przybył ztamtąd Kapitan Berberowich, który zatrzymany na morzu pod Cerigo do Napoli di Malvazyia zaprowadzony i tamże całego ładunku tutay przeznaczonego został pozbawiony. Z pieniędzy w ładunkach, które miał przy sobie, a które mu zabrano, oddał mu Kapitan korsarzów ieden ładunek, aby go przed maytkami Greckiemi nie wydał, że wszystkie pieniądze sobie przywłaszczył. Mówią ieszcze i o innych podobnych rabunkach, co iednak potrzebuie potwierdzenia. Zeszłey Niedzieli (d. 23.Kw.) z południa ukazał się w naszéy zatoce Kapitan Hamilton z trzema Greckiemi mistykami, z których dwa spalił, a trzeciemu oddalić się pozwolił. — Przypisek z d. 28. Kwiet. Dzisiay rano zawinęła tu Austryiacka brygantyna Diodato, pod Kapitanem Pietro Palaskowich odbywszy podróż z Tunis w 20 dniach. Wypłynęła ona ztąd z 37º Hadszami (pielgrzymami z Mekki) do Alexandryi, niedaleko tego portu przez galiotę Spezzyiocką zatrzymana, a przed osmiu dniami ku wyspie Argentiere (Kimoli pod Milo) zaprowadzona, gdzie korsarz kilku z tych pielgrzymów podług upodobania sobie wybrał, trzydziestu zostawił na okręcie, a resztę wysadził na pustą skałę, wystawiaiąc ich na głód. Korsarz przywłaszczył sobie 18ście skrzyń z towarami, własność Austryiackich i Francuzkich poddanych, rozmaite sprzęty i t. p. Podług powieści tego korsarza mieli Grecy potyczkę pod Kandyią z oddziałem 25 okrętów Tureckich, które wiozły żywność z Alexandryi do Morei, lecz nic Turkom nie uczynili i oddział ten udał się w dalszą podróż do Morei.«

Nakoniec czytamy w wspomnionym Numerze Dostrzegacza Tryiestańskiego list następuiący z Hydry, odebrany przez dóm handlowy w Tryieście przez Konstantynopol:

,,Na pokładzie bryga Thomas, w zatoce wyspy Hydry d. 19. Kwietnia 1826"

»Mości Panie! Z żalem donoszę WPanu, że bryg Thomas w d. 3. t. m. przez Greckiego korsarza zatrzymany w d. 9. tutay został przyprowadzony. Zabrano mi wszystkie pieniądze i rozdzielono między osadę korsarza; podobnie uczyniono z ładunkiem okrętu. Dway młodzi Anglicy znayduiący się na okręcie iako podróżni, doznali nayprzyzwoitszego obeyścia się. Ze mną samym postępnią iak z ieńcem. John Hobbs, Kapitan.«

Wspomniony bryg płynął z Konstantynopola do Alexandryi.

Redakcyia Józefa Bensy; Drukiem Piotra Pillera.